

marinbiologiske interesser på havet er stærkt knyttet til netop stenrevens plante- og dyreliv - både hvad angår de arter, der lever direkte på den hårde bund, og hvad angår de mange arter, der er knyttet til det beskyttede miljø under og mellem den ofte tætte vegetation. Stenrevene er tillige generelt af betydning som fourageringsområder for dykkende havfugle. Det gælder især de større revområder på mindre end ca. 10 meters dybde og ofte de tilstødende lavvandede områder.

Gyde- og opvækstmuligheder for fisk påvirkes tillige af stenfiskeriet. Påvirkningen er dog ikke truenende på samme niveau som for de fastsiddende organismer.

Der er i dag bred enighed om stenrevens biologiske værdi og om behovet for at beskytte stenrevene mod fysiske indgreb.

Samtlige ansøgte stenfiskeriområder bør besigtiges og den biologiske værdi kortlægges, før en eventuel stenfiskeritilladelse meddeles. Det bør tillægges afgørende betydning, om stenrevet er »huledannende« og således fungerer som muligt tilflugtssted for dyrelivet i området, om der findes en veludviklet flerårig brunalgeskov og en stor biodiversitet karakteristisk for det pågældende havområde. Tillades stenfiskeri, bør dette på grund af den generelt høje biologiske værdi på stenrevene foregå med så lille fysisk påvirkning af revet som muligt.

Der findes i dag ingen opgørelser over, hvor store mængder råstoffer, der samlet indvindes i *de forskellige bundtyper* hvert år. På baggrund af indberetningerne om indvundne mængder kan det dog – meget groft – skønnes, at størstedelen af de gennemsnitlige 3-4 mio. m³ sand, der indvindes hvert år, generelt indvindes i bundtyper, hvor råstofindvinding må betragtes som mindre problematisk. Grus, ral og sten indvindes derimod i bundtyper, hvor indvinding, som nævnt ovenfor, kan være miljømæssigt problematisk. Denne del af den danske indvinding udgør omkring 1,3 mio. m³ om året, d.v.s. ca. 1/5 af den samlede årlige indvinding på havet.

Det nuværende tilladelsessystem

Indvindingen af råstoffer på havet må i dag kun ske med fartøjer, der har en generel tilladelse i henhold til råstoflovens § 19. En § 19-tilladelse udstedes til ejeren, gældende til et bestemt navngivet fartøj og kan opsiges med 10 års varsel. Tilladelserne kan også være udstedt på grundlag af et charterforhold.

Tanken med dette tilladelsessystem har bl.a. været at tilgodese de overordnede miljømæssige hensyn gennem at fastsætte en samlet maksimal lastekapacitet fordelt på tilladelser til et vist antal indvindingsfartøjer.

Med en § 19-tilladelse kan fartøjet frit indvinde overalt på havområdet, medmindre der er foretaget særlige begrænsninger eller nedlagt forbud. Der er eksempelvis fastsat regler for, hvor tæt ved kysterne, sømærker og fiskeredskaber indvinding må finde sted, og bl.a. nedlagt forbud mod indvinding i særligt biologisk værdifulde områder og ved fredede skibsvrag.

I den administrative praksis er det bl.a. accepteret, at et fartøj med generel sugetilladelse kan handles, og at en ny ejer også kan få overført sugetilladelsen, såfremt sælger i forbindelse med handlen afgiver sin sugetilladelse. Enkelte sugetilladelser er også udstedt til udenlandske firmaer.

De generelle tilladelser er lejlighedsvist blevet suppleret med tidsbegrænsede tilladelser til udførelse af konkrete større indvindingsopgaver. Dette er f.eks. sket i tilknytning til anlægget af den faste forbindelse over Storebælt. Tilladelserne suppleres desuden ofte, når oprensings- og uddybningsmaterialer i forbindelse med anlægsarbejder m.v. skal nyttiggøres som råstoffer. I disse tilfælde meddeles der en midlertidig § 19-tilladelse til det gravemateriel, der skal udføre anlægsarbejdet.

Hidtidig gennemført omlægning af tilladelsessystemet

Reguleringen af indvindingen på havet har i flere år været under omlægning.

Med en lovændring i 1987 blev der indført mulighed for at udlægge egentlige afgrænsede indvindingsområder, jf. den gældende lovs § 22. Denne mulighed er fra 1988 anvendt ved reguleringen af råstofforsyningen til de store anlægsarbejder og andre store indvindingsopgaver, først Storebæltsforbindelsen, senere Øresundsforbindelsen og Kystinspektatets kystfodringsarbejder på den jyske vestkyst. Det er endvidere i 1990 ved bekendtgørelse fastsat, at leverancer af større mængder fyldsand kun kan ske efter konkret tilladelse eller anmeldelse.

Samtlige stenfiskertilladelser blev i 1989 af miljømæssige årsager opsagt med det lovpligtige 10-årige varsel. I opsigelsesperioden skulle der skabes grundlag for at afgøre, om stenfiskeriet helt skal forbydes efter opsigelsesperiodens udløb, eller om det kan fortsætte i nærmere udlagte indvindingsområder og på nærmere fastsatte vilkår. Det er endvidere i 1990 ved bekendtgørelser fastsat, at stenfiskeri i EF-fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder er forbudt, og at optagning af større mængder sten i den 10-årige opsigelsesperiode kun kan ske efter konkret tilladelse eller anmeldelse.

I betænkningen af 12. december 1991 over forslag til lov om naturbeskyttelse tilkendegav flertallet i Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, at der